

Проблеми національної безпеки України потребують адміністративно правового врегулювання[1]

Забезпечення національної безпеки України є одним з найважливіших завдань держави, на вирішення якого спрямована діяльність значної низки її державних інституцій.

За часи незалежності України у цьому напрямі реалізації державно-правової функції цими інституціями зроблено чимало зусиль організаційно-правового характеру, однак, як справедливо зазначається у рецензованій книзі В.А. Ліпкана, здійснювані заходи не привели до формування оптимальної системи національної безпеки України, що зумовлено недостатнім застосуванням наукового підходу до її адміністративно-правового регулювання, а тому аналіз національної безпеки саме з позицій адміністративно-правової науки є вчасним, корисним і актуальним. Особливої актуальності він набув з прийняттям Стратегії національної безпеки України, Закону України “Про основи національної безпеки України”, Указу Президента України № 1396/2003 від 3 грудня 2003 року “Про Інститут проблем національної безпеки”, який було утворено з метою вдосконалення системи розроблення наукових засад забезпечення національної безпеки України.

Із методологічної точки зору заслуговує на підтримку наукова позиція В.А. Ліпкана, котрий обрав системний підхід, за допомогою якого йому вдалося наглядно продемонструвати альтернативне детерміністському підходу бачення розгляду проблем адміністративно-правового регулювання у сфері національної безпеки та визначити конкретні шляхи їх вирішення.

Слушним та обґрунтованим є висновок В.А. Ліпкана, що національна безпека як складна, багатокомпонентна, активна система потребує особливих підходів до її вивчення. У цьому контексті автором пропонується вирішувати це важливе завдання за допомогою методології адміністративно-правової науки, через аналіз адміністративно-правових відносин у сфері національної безпеки. Причому оригінальним є баченням науковця щодо розгляду національної безпеки як правової категорії.

Слід зазначити, що правнику удалося розкрити зміст та структуру адміністративних відносин у сфері національної безпеки, визначити адміністративно-правовий статус суб'єктів цих відносин, що, безперечно, є також новелою у правовій науці.

На тлі популяризації досліджень з національної безпеки, аналізу окремих її складових, дане монографічна робота має суттєву перевагу, адже в ній розглядається національна безпека як цілісний екзистенціальний феномен, і що є новим у теорії права – з позицій адміністративно-правової науки.

Заслуговує на підтримку акцентуація В.А. Ліпкана на необхідності формування методології моделювання системи управління національною безпекою, організаційно-правова модель якої також репрезентована автором у рецензованому науковому дослідженні.

У теоретичному аспекті рецензована праця у цілому відповідає вимогам, що ставляться до монографічних досліджень у галузі права. Вона спрямована на розгляд та вирішення проблем адміністративно-правового регулювання національної безпеки України.

Характерними рисами роботи є чіткість, послідовність, логічність, несуперечність, коректність наукової полеміки, новизна, обґрунтованість і переконливість більшості теоретичних висновків, наукових положень і

рекомендацій, а також їх практична значимість. Як наслідок у монографії яскраво простежується корелятивний зв'язок між проголошеними автором проблемами і аргументацією необхідності їх вирішення, поставлених у монографічному дослідженні завдань і методологією їх розв'язання, а також задекларованої мети і отриманих результатів.

Відаючи належне автору цієї фундаментальній праці в глибокому та змістовному дослідженні, слід особливо зазначити, що на сьогодні вже беззаперечним є той факт, що йому вдалося яскраво продемонструвати і переконливо аргументувати не лише наявність теоретичних, методологічних та практичних адміністративно-правових проблем у сфері національної безпеки, а й запропонувати конкретні шляхи їх вирішення.

Заслуговує на повагу та усіляку підтримку здійснена автором смілива спроба розгляду національної безпеки саме з позицій адміністративно-правової науки. Це, на нашу думку, сприятиме закладенню засад методології моделювання системи управління національною безпекою, формуванню напрямів удосконалення її адміністративно-правового регулювання, що в цілому є вагомою підмогою для розвитку теорії національної безпеки.

Вказуючи на значення рецензованої монографії В.А. Ліпкана, слід визнати також її методологічну функцію для наукових досліджень і в інших галузях права, особливо, у галузі державної безпеки.

Вагома цінність цієї роботи полягає і в тому, що її наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані також і у навчальному процесі при розробці підручників, навчальних посібників, іншого навчально-методичного матеріалу з таких дисциплін, як: “Адміністративне право України”, “Національна безпека України”, “Теорія управління”, “Державне управління”, “Теорія держави та права”, “Інформаційне право”, “Державна безпека України” тощо, а також при викладанні зазначених курсів.

Робота може бути використана і у правозастосовному процесі в сфері забезпечення національної безпеки, оскільки у ній містяться конкретні рекомендації для правозастосовних органів.

Вочевидь, що деякі положення роботи відомого у цій сфері правника В.А. Ліпкана, зважаючи на їх новизну, мають дискусійний характер і заслуговують на більш широке висвітлення. Окремі висновки та рекомендації праці потребують більш докладного обґрунтування, у тому числі й емпіричними матеріалами.

Зокрема, посилило б роботу застосування методології теорії ефективності, за допомогою якої можна було б обрахувати ефективність функціонування системи національної безпеки, а також відповідної їй системи нормативних актів у даній сфері.

Значно покращило б наукову працю застосування порівняльного аналізу щодо адміністративно-правового регулювання національної безпеки в інших зарубіжних країнах з різними правовими системами.

Робота мала б ще більшу наукову та практичну цінність, аби у ній глибше було проаналізовано зміст самого адміністративно-правового регулювання, який представлений у сучасних адміністративно-правових дослідженнях, у тому числі й зарубіжних авторів.

Наведені нами зауваження та побажання ні у якому разі не зменшують достоїнств рецензованої монографії В.А. Ліпкана як потужної наукової праці. Вони можуть бути враховані автором при наступному виданні цієї корисної книги, зважаючи на її широку популярність, а також велику потребу в подальшому всебічному дослідженні теорії і практики багатогранних проблем національної безпеки, вирішення яких має теоретичне і практичне значення. Яскравим свідченням

цьому є розгортання наукових дискусій з проблем національної безпеки, поштовхом для яких став, у тому числі, і вихід праці В.А. Ліпкана у світ.

За своїм високим науковим та методологічним рівнем, а також цінністю для розвитку адміністративного права, інших галузей права та практики у сфері національної безпеки, рецензована монографія В.А. Ліпкана безсумнівно є вагомим внеском до світової скарбниці правової думки. Вона заслуговує на всебічну популяризацію і практичну реалізацію теоретичного надбання автора.

Погорецький Микола Анатолійович – доктор юридичних наук, заступник начальника управління Служби безпеки України

Рецензія надійшла до редакції журналу 09 грудня 2008 року.

© М.А. Погорецький, 2008

[\[1\]](#) Рецензія на книгу: *Ліпкан В.А.* Адміністративно-правове регулювання національної безпеки України. – К.: Текст, 2008. – 440 с.